

classe, ved hvilken de have underkastet sig ovennævnte Examen." Det forekommer mig nu, at det er en meget uheldig Bestemmelse, at de skulle underkaste sig denne Examen ved en Skole, hvortil de skulle sendes; det forekommer mig, at det vil virke hæmmende paa Rønne Skole, deprimerende paa Lærernes Lyst og Iver, naar disse ikke, om jeg saa maa udtrykke mig, maae have Vren af at meddele de unge Mennecker, med hvem de have arbejdet i flere Aar, og som de have bragt til den Modenhed i Kundskaber, der udfordres, for at de skulle kunne sættes ind i Afgangsklassen i en udvidet Skole, det Vidnesbyrd, at de besidde den Modenhed, som de skulle have. Jeg kan nu heller ikke indsee, at der er mindste Fare ved at indrømme Rønne lærde Skole selv at afholde denne Examen; Skolen skal jo staae under Cultusministeren, altsaa under hans Control; han kan jo bestemme, hvilket Omfang af Kundskaber der skal udfordres, for at de kunne afgaae til en udvidet lærd Skole, og han har det jo i sin Magt, at sende Censurer over til Rønne lærde Skole, hver Gang der afholdes Examen, som naturligt vilde kunne paaasee, at hvad der forlanges, at hvad der er befalet, ogsaa præsteres.

Den anden Bestemmelse indeholdes i § 7. Det hedder nemlig der: „Ved denne Realskole bliver at ansætte en Rector, for hvem foreløbig, foruden fri Vøllig in natura eller Godtgjørelse derfor i Penge, fastsættes en Løn af 1200 Rbd., samt 5 Adjuncter, der lønnes som Adjuncterne ved de lærde Skoler etc." Det vil sige, Skolen skal bestaae af 4 Classer. Jeg maa tillade mig at spørge den ærede Cultusminister, om han ikke tænker sig Sagen ordnet saaledes, eller i modsat Fald bede ham oplyse, hvorledes han har tænkt sig, at den skal ordnes. Jeg mener nemlig, at der skal oprettes 4 Classer, hvoraf de to skulle være eetaarige og de andre toaarige; men jeg troer ikke, at Underviisningen vil kunne gives med et Apparat af 5 Adjuncter saa fuldstændig, som den burde gives, især da Skolen, foruden at være Realskole, tillige skal være lærd Skole, idetmindste paa en Maade, og jeg troer, at man ved at bestemme Antallet til 6 Adjuncter vilde gaae en langt sikkrere Vej; thi da vilde der

kunne oprettes 5 Classer, hvoraf de 4 kunde blive eetaarige, og den femte toaarig. Det er jo en almindelig Mening blandt Skolemænd, at de toaarige Classer ere forkastelige, og at man altsaa bør sørge for at have saa faa toaarige Classer som muligt. Dersom der her er Spørgsmaal om en forøget Udgift, saa maa jeg tillade mig at bemærke, at sligt ikke vil blive fornødent, om man ogsaa sætter Adjunct Antallet til 6 istedetfor til 5; thi det forudsattes i samme Paragraph, at den ene Adjunct kan tillægges Overlærers Gage og Anciennitet. Naar man altsaa istedetfor denne Overlærer sætter 2 Adjuncter, vil Gagen for de to Adjuncter ikke blive større end for den ene Overlærer, og dersom der skulde skee en Forandring, fordi det fandtes uhensigtsmæssigt, at der kun var 5 Adjuncter, skal der, naar denne Lov udfom, endnu en speciel Lov til, for at den 6te Adjunct kan ansættes. Jeg veed meget vel, at man kan sige: Ja, men der staaer jo, at der skal antages de fornødne Timelærere. Dette er vel saa, men jeg maa dog gjøre opmærksom paa, at det paa Bornholm kan være vanskeligt nok at faae en Timelærer i det Fag, hvori man kunde ønske ham, og skal man have ham herfra, saa vilde han blive dyrere end en Adjunct, ligesom det ogsaa i mine Tanker vil være en Slags Omgaaen af Loven, som jeg ikke troer man bør gaae ind paa.

Det var disse Betragtninger, der igaar foranledigede mig til at ønske, at der maatte blive nedsat et Udvalg i denne Sag, for nøiere at drøfte disse Spørgsmaal. Det høitærede Thing nægtede dette; jeg skal imidlertid nu idag atter foreslaae eller henstille, om Thinget dog ikke maatte ansee det rigtigst, at der blev nedsat et Udvalg. I alt Fald skal jeg tillade mig at forbeholde mig et Endringsforslag i den Retning, jeg her har antydet.

Kirke- og Underviisningsministeren:

Den ærede bornholmske Landstingsmands Foredrag gif i sin første Deel ud paa en Beklagelse over, at der ikke var blevet en udvidet Skole i Rønne. Jeg finder det gaasse naturligt, at Bornholm ønskede en fuldstændig lærd Underviisning. Det har imidlertid været den afgaaede Cultusministers Overbeviisning, som han udførligt har begrundet i de meddeelte Mo-